

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 48.

V Ljubljani v soboto 26. aprila 1884.

Tečaj I.

O državnem zboru.

Parlamentarne počitnice so pri kraju, z vseh strani so prihiteli poslanci od domačih penatov v bliščečo palačo na dunajskem „Ringu“, in z zanimanjem pričakuje občinstvo govorniške boje tekmujočih strank naše zbornice. Dela, resnega dela imajo poslanci pred seboj na izbiranje. Toliko časa se je po nepotrebnem potratilo z razburjenimi debatami o Wurmbrandovem in Herbstovem predlogu, toliko dragocenega časa se je žrtvovalo budgetni razpravi, da le nekaj tednov preostaje važnim gospodarstvenim predlogom, ki bi se morali rešiti še v tem zasedanju. Na delo tedaj, gospodje poslanci!

Zelo važen predmet parlamentarnemu razgovoru bodejo na vsak način naredbe, namerajoče, da se olajša beda med delavci ter socijalističnim rovarjem iz rok izvije ono strupeno orožje, skaterim so najbolj uplivali na lehkoverno množico. Sem spadajo v prvi vrsti določbe o normalni delavski dōbi, o varstvu otrok in žensk pri tovarniškem delu, o nedeljskem praznovanju, določbe, katere se nabajajo v šestem poglavju obrtnega reda. Živo obžalujemo, da bo skoraj gotovo nemogoče, še v tem zasedanju lotiti se važnega zakona o zavarovanju delavcev proti nezgodam (*Unfallversicherungsgesetz*). Navzlic policijskemu nadzorstvu se širijo anarhistične zmote med ljudstvom, sovražna sapa zanesla je tudi k nam, med mirne Slovence, nekoliko teh iskric, nezadovoljnost raste v delavskih krogih — in nič ne podpira zaslepljenega fanatizma bolj nego negotovost, od česar bode živel oslabei ali onemogli delavec, ako svojega dela več ne more opravljati. Usodna napaka bi bila, ako se državni zbor kmalu resno ne loti svoje družbene naloge.

Drugo vprašanje, katero zanima vse politične kroge naše države, v prvi vrsti pa prebivalstvo dunajske stolnice, je nova pogodba s severno železnico. Ker je na-

črt pogodbe veljaven le do 1. julija, se bode zbornica morala takoj baviti s tem, v pravem in gospodarstvenem oziru preimenitnim predlogom. Kako se bodo ločila mnenja in stranke v tej zadevi, je do sedaj uganka, in iz hrupnega vršja nasprotujočih si časnikarskih glasil je po vsem nemogoče, sklepati na končno postopanje poslancev v dunajski zbornici. Ali se bodo nemško-štajarski zastopniki v istini ravnali po moniteurju graških liberalcev, po „Tagespost“, katera z jako prozornimi argumenti zagovarja „die Verstaatlichung sans phrase“? Ali bodo slovanskim poslancem merodajna načela, izražena „mit wenig Witz und viel Behagen“ v uvodnem članku nekega slovenskega dnevnika, od moža, kateri bržkone niti jasnih pojmov nima o težavnem predmetu, kojega se je lotil z okornim peresom? Ali bode morda — in mi se tega nadajamo — vzgled treznoprevidnih Čehov uplival tudi na naše zastopnike, — vsega tega ne znamo, vendar smo uverjeni, da se bode stvar temeljito razpravljala in premislila ter končno tako vredila, da bode v korist celi državi ter nobenemu interesu ne v škodo.

Tretje vprašanje, ki čaka parlamentarne rešitve, je ono o minimalnih dohodkih (*Congrua*) katoliških duhovnikov. Odsek je dogotovil svoje delo, o njegovem elaboratu se takoj lahko prične razgovor. Plače, določene v obrazcu I., n. pr. za Kranjsko najmanj 600, oziroma 700 gl. za župnika, 300 za kaplana, na kmetih so jako pohlevne, in državni zbor bo imel odstraniti zastarelo krivico, ki se godi naši duhovščini. Saj je uprav sramotno, da duhovnik, ki ima biti tolažitelj in učenik svojemu narodu, ki svojo težavno in blagodejno službo vestno opravlja tudi v najbolj ozbiljnih razmerah, navzlic vremenskim nezgodam in zimskemu mrazu, v kljub kužnim boleznim in nepristopnim potom, čestokrat niti toliko ne zasluži, kakor hišni hlapec kake mestne gostilnice. Nadajamo se, da v tem vprašanju ne bode nobenega načelnega nasprotja med raznimi strankami ter da se bodo vsi poslanci,

konservativci in liberalci, potrudili, da se nujna ta zadeva kmalu reši postavnim potom.

Čisto naravno je, da mora finančni minister, boreč se z letnim primanjkljajem 40 milijonov, resno misliti na to, kako bi se dalo doseči ravnotežje v državnem proračunu. Treba je, pomnožiti državne dohodke, ne da bi se nova davčna bremena nalagala itak preobloženemu plačevalcu neposrednih davkov. Temu namenu služiti dve vladni predlogi, načrt o povišanji davka na žgane pijače in pristojbinska novela. Videti je, da se bodeta sprejela oba načrta, navzlic temu, da se Poljaci, oziraje se na svojo razvito žganijsko obrtnijo, ne morejo sprijazniti s špiřitnim davkom in da nemški liberalci hudo kljubujejo nameravani pristojbinski noveli, s katero hočejo dražiti zlasti kmeta po planinskih deželah proti sedanjji vladi ter ž njo združeno avtonomno državnozborsko večino.

Pričakovati smemo tedaj, da bode državni zbor zadnje tedne tega zasedanja vporabljal v pozitivno, plodunosno delo. Levica se bode sicer trudila, kolikor mogoče zavirati vsako koristno akcijo ter zapreke stavljati vladji prijazni večini, — pustimo ji to veselje, saj smo navajeni njenega korakanja! Dveh lastnostij pa vendar potrebujejo naši poslanci bolj — nego kedaj v tem odvažnem trenutku. Sloga, nerazrušna in odkrita sloga mora vladati med raznimi skupinami državnozborske večine ter jih mora vezati s sedanjim ministerstvom. In ojačeni po tej notranji slogi, samosvestja polni gledé svoje parlamentarne sile in gledé svoje velike odgovornosti, naj si ohranijo mirno kri, neskajeno hladnokrvnost nasproti napadom razkačenih protivnikov, dosledno pravicoljubje nasproti utemeljenim željam nemškega prebivalstva. Ako se trdno držé teh načel, potem valovi nemško-liberalnega napora ne bodo razrušili sedanjo sistemo, in abstinénčna politika, s katero se pri vsaki priliki grozi nemška opozicija, bode zadela in smrtno ranila ono stranko, ki je lehkomiselnost se igrala s tako nevarnim orožjem!

Listek.

Dunajska pisma.

Dvoboja pameten človek ne bode odo-brával. Obsodili so ga skoraj enoglasno mirno misleči možje. Ali za grmom poleg pota tičati ter čakati, da pride nasprotnik mimo, in na to od zad nanj planiti ter s kamenom v ruti udrihati ga po glavi — to, gospōda moja, tudi ni lepō! Dā, če se mi bode tudi očitalo, da sem premalo Slovan, brez pomiselka poročem: jaz ne vem tako grde, tako ostudne prikazni, kakor je tāko bojevanje. Z njim v primeri vidi se mi dvoboj, v katerem se bojujeta nasprotnika iz oči v oči, ponosno po konci glavo, po vseh pravilih viteštva, nekaj tako poštenega, tako plemenitega, da bi se kar navdušil zanj. Vojske, pravijo, bile so in bodo, dokler bode človeštvo na svetu; ali tudi v vojskovanju naroda z narodom vidimo veliko razliko. V boji boče človek uničiti človeka, narod preti pogubo narodu, res, vendar kolika razlika med bojevanjem zulu-kafrov in pa ka-

kega omikanega naroda! Kako radi se ponasajo Nemci, da so se, za našega spomina, tako „elegantno“ borili s svojim ponosnim sosedom! Če se že, vsaj sedaj še, misliti ne more na to, da bi se odpravile vojske, prizadevajo si po vsej pravici države in posamezni vplivni močje, kako bodijo boji med narodi, kolikor moči, brez nepotrebne sirovosti, grozovitosti in krvoločnosti. Življenje je boj, stara beseda, o „boji za bitje“ čivkajo dandanes v našem razsvetljenem veku že vrabci po strehah. Bodi! Za svoje bitje bori se, kar živi: rastlina, žival in človek. Živeti, biti pravico ima vse, kar more na svetu; in pravico ima tudi, da tako rečem, poganjati, boriti se za to pravico, v kolikor more. Vpraša se le, kakšen je, kakšen bodi ta boj. V tem se loči človek od živali, v tem se odlikuje človek od človeka. Ris divjá in rohani zoper vse, kar se giblje poleg njega. On meni, tako rekoč, da mu je vse na potu, da mu življenje krati vse, kar živi zravnji njega: sam hoče biti na svetu. Divji zverji podoben je človek divjak, stoječ na najnižji stōpinji svojega razvoja. Vsak pomoček mu je dober, vsako orožje mu je prav v boji s svojim nasprotnikom.

A nasprotnik mu je vse, razen svoje rodovine. Koliko razdalje, kolika razlika med takim divjakom in med človekom, kakoršen je nam vzor, in kakoršnih je že nekaj obsevalo solnce nebeško! Vedno oblaževanje tega boja, to je ravno, kar imenujemo razvoj, napredek človeštva.

Boj torej vlada tudi v političnem življenji. Boriti se je treba tu za svoje prepričanje, za svoja načela; treba je poganjati se, da obvelja, kar menimo, da je v korist narodu. Ali ti boji stranke sē stranko, moža z možem vršé naj se pošteno, izobraženo, plemenito, kakor se borita nasprotnika v viteškem dvoboju. Tu naj se ne rabi vsako orožje, da se le uniči nasprotnik. Roke boritelju ne vodi strast in sovraštvo. Če pobijam na vso moč svojega nasprotnika načela, ker sem preverjen, da so kriva, škodljiva javni blaginji, ali moram zato že sovražiti, zaničevati moža, kateri jih zastopa? Ali mi res ni moči misliti, da ravnā on prav tako po svojem prepričanju, kakor jaz po svojem? Moram li vedno in povsod podtikati mu podle, samopašne nagibe in namene? Tāko bojevanje, gospōda moja, kaže, da so boritelji tī še zaostali na kaj

Deželna kmetska enketa.

(Dalje.)

Gosp. Svetec poroča o pristojbinah pri izročitvi kmetij. Uradi gledé izročitve kmetij po smrti niso različnih mislij, pač pa, kar se tiče izročitve med živimi. Po ministerskih ukazih moralo bi biti oboje enako; ako pa stariši izročajo otrokom, dela se od strani uradov v zadnjem slučaju (med živimi), kakor bi se posestvo prodalo. To pa je velik razloček, zatoj gosp. Svetec stavlja predlog: „Prečistiti gosp. dež. predsednik se naprosi, naj on blagovoli posredovati pri c. kr. finančnih uradih, ako treba, pri c. kr. finančnem ministerstvu, da se na Kranjskem zopet povrne stara praksa, to je, da se bode odstotna pristojbina od izročitve, ki se naredé med stariši in otroci v življenji, ravno tako merila, kakor od onih izročitve, kadar se zgodé zaradi smrti. Deželni odbor se naprosi, izročiti to prošnjo c. kr. deželnemu predsedniku.“

Gosp. Robič podpira predlog, ker mu je iz njegovega službovanja znano, da se ravna različno. Ako v novi pristojbinski postavi o tem ni nobenega določila, naj se vstvari.

Gosp. Ogulin navaja, da se je celo od mater, katere so otrokom prepustile svojo doto v povikšanje njih dedščine, zahtevalo, da so morale plačati $3\frac{1}{2}\%$ z dokladami vred. On nasvetuje: 1.) Od nepremičnega blaga naj se plača pristojbinski ekvivalent; 2.) od premičnega blaga naj bi se pristojbina plačevala po zmerni, trdno določeni ceni; 3.) ako se ekvivalent ne sprejme, naj se a) pristojbina plačuje le od čiste vrednosti, b) pri zapuščinah ali izročitvah, pri katerih je z dolžnostmi, ki izvirajo iz ženitovanske pogodbe, več dolga kakor premoženja, ali kako se dote zboljšajo, bi se pristojbine ne smele zvišati; c) tridesetdnevni obrok za plačevanje pristojbin naj se odpravi in določijo naj se drugačni obroki brez vračunjenja obresti, n. pr. za znesek do 10 gld. 30 dni, do 20 gld. dva meseca in tako dalje v tem razmerji.

Gospod Kersnik naglašja, da je ločitev pristojbin res zelo sitna stvar, o čemur znajo notarji dosti povedati. Govornik omenja slučaj o tej zadevi, o katerem se je pritožil do finančnega ministerstva in se bode, ako ne dobi ugodnega odloka, pritožil pri upravnem sodišči.

Pri glasovanji se sprejme predlog gosp. Svetca, g. Ogulina predloga 1. in 2. se zavrzeta, pač pa se sprejme tretji njegov predlog v vseh oddelkih.

C. kr. deželni predsednik gosp. baron Winkler izjavlja, da bode rad tolmačil mnenje sl. enquete visokemu c. kr. ministerstvu.

Gospod Svetec nasvetuje dalje: Deželni odbor naj pošlje peticijo do državnega zbora,

nizki stopinji človeškega razvoja. To ni boj, to je surov pretep, to je pobjoj, to je vse, kar hočete, samo ne boj, kakoršen se spodobi možem, kateri hočejo biti voditelji narodu. Tako se ne služi vzvišenim idejam, sveti domovini! Gorje narodu, kateri ima in trpi take zastopnike! Kako naj ga svet spoštuje, ko ga mora vendar soditi po možéh, ki so tako rekoč nekakov cvet njegov! Hudo mi je, ali ne morem si kaj, da bi javno ne izrekel, kar me boli: Take žalostne prikazni opazujejo se kakor neke bolezni sicer pri vseh narodih, a sosebno, žal! pri raznih slovanskih plemenih. Jaz sem preverjen, in to mi je nekaka tolažba, da to ne izvira iz slovanskega značaja, nego da se take hlapčevske lastnosti, kakor neka nesnaga, držé posebno narodov, kateri so dolgo časa služili. To so najžalostnejši nasledki dolgotrajnega robstva, da ono v duši posameznika in v značaju naroda zadušijo in zatirajo slednjič vso plemenitost, vse tisto, kar človeka v resnici povišuje. Za to pa mu vsadi tisto surovost in potuhnenost, tisto podlost in zavratnost, s kratka: vse tiste lastnosti, katere najbolj znižujejo človeka ter ga potiskajo doli med živali! Se enkrat: jaz

da se v pristojbinski noveli sklenejo olajšave za kmetska posestva in to: a) pri izročitvah med živimi, jednako kakor pri onih zaradi smrti; b) da se kolekove (štampelske) pristojbine za zneske do 50 gld. tudi v neprepisnih in zemljeknjižnih rečeh znižajo na 12 kr. od vlog in 10 kr. od prilog in rubrik.

Gospod Robič dostavlja temu sledeči predlog: Pri visoki c. kr. vladi naj se dela na to, da, kadar se pri preiskovanji o porabi koleka na dotični vlogi pokaže kaka pomanjkljivost, naj se ne naklada strankam kazni, ampak od njih zahteva le doplačilo primanjkljaja. Pri glasovanji sprejme se Svetčev in Robičev predlog.

Gospod Svetec poroča nadalje o napravi domačih ali mirovnihih sodišč in nasvetuje, da se preide pri tem na dnevni red.

Gospod Dev nasvetuje: Sl. enketa naj po deželnem odboru upliva za dejanjsko veljavo postavbe od l. 1873 o poravnaji nad strankami pri občinah; občinam naj se pošlje dotična postava.

Gosp. Bavdek priporoča, naj bi trmoglave kmetovalce precej s kraja, predno se začno tožariti, pobotali občinski zaupni možje.

Gosp. dr. Namorš omenja, da se to v njegovem okraju dostikrat zgodi.

Predloga gg. Sveteca in Deva se odobrita.

O postavljanji varuhov zapravljivim gospodarjem po nasvetu občine poroča gospod dr. Vošnjak in pravi, da bi se občinam morala priznati pravica, da ona terja varuhe zanje, ker mora i ona za obubožane zapravljalce skrbeti, sicer pa ne stavlja posebnega nasveta.

Gosp. dr. Dolenc se temu protivi, kajti občine bi znale tako pravico zlorabiti.

Gosp. Kersnik naglašja, da imajo občine po državnem zakoniku uže to pravico in dolžnost. Sicer pa uže žene skrbé zato in sodnije radovoljno ustrezajo.

Prehod na dnevni red o tej točki, kakor o prihodnji za odpravljenje porotnih sodnij za navadne zločine se odobri. (Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Kakor smo uže poročali, je imela poslanska zbornica včeraj prvo sejo po velikonočnih počitnicah. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1.) Poročilo o reguliranji Gljnice; 2.) poročilo o zidanji poštnih in brzojavnih poslopij v Gradcu, Olomucu in v Opavi; 3.) drugo čitanje vladinega načrta o sredstvih zoper škrljevo bolezen v Dalmaciji; 4.) prošnja mesta Terezinova gledé nekih določeb o naselitvi; 5.) poročilo kazenskega odseka o avtentični interpretaciji zadnje točke § 28. tiskovnega zakona; 6.) poročilo o volitvah. — Zakon o davku žganih pijač obravnaval se bode v kratkem drugič. Ogerska vlada namreč terja,

sem preverjen, da té žalostne lastnosti niso morebiti, kakor nam radi oponašajo naši sovražniki, prirojene slovanskemu značaju. Prepričan sem, kakor sem že večkrat izrekel v raznih oblikah, da slovanska duša je blaga, plemenita duša. Ko bi ne imel té vere, sram bi me bilo mojega slovanstva! — Moja misel je torej ta, da je prva naloga, najsvejša dolžnost posebno zastopnikov in voditeljev narodovih, z vsemi močmi delati na to, da se naš značaj skoraj očisti té podedovane nesnage!

Dobro vem, kaj mi porekó na to naši možje veljaki. Eni se mi obregnejo s tisto cinično brezobzirnostjo, s katero se sami nekako ponašajo, češ, da to je pravo demokratstvo, pravo slovanstvo: Bedarije nezrelega sanjača ali pa na umu oslabelega fantasta! Praktične politike nam je treba! — Ali, gospoda, mi dobro, le predobro vem, kaj je in kam vodi slednjič tista vaša praktičnost, katero nam tako poudarjate! — Drugi se bodo opravičevali: To je vse prav lepo in plemenito, kar praviš; ali za to sedaj ni čas; boja čas je sedaj, in v boji smé se vse. Treba najprej, da si zagotovimo svojo narodnost, po-

da se obdrži prvotni načrt, kakoršnega je bila dogovorila z avstrijsko vlado in menda noče pritrditi spremembam, ki so jih predlagali Poljaki in katere je gosposka zbornica sprejela. Gosposka zbornica je uže dokončala zakon o žganih pijačah in je pri tem izpustila pristavek poslanca dr. Groholskega.

Cesar je imenoval deželnega poslanca Emanuela grofa Thuna za namestnika deželnega glavarja na Tirolskem.

Vlada je baje izdala naredbo, da od sedaj naprej listi, ki izidejo po konfiskaciji v drugi izdaji, ne smejo onega prostora praznega pustiti, ki ga je prej zavzemal konfiskovani članek. Državno pravništvo bode le tedaj dovolilo drugo izdajo, ako se ti prostori napolnijo z družimi spisi.

Iz Krakovega se poroča, da namerava vlada napraviti v mestu in okolici obsežen stan zaradi zadnjega atentata s petardo.

V ogerskem gospodarstvenem odseku so se 24. aprila posvetovali o nekaterih točkah obrtniške novele. Predlog, da morajo v nedeljah in praznikih vse gostilne, ki so blizu božjih hiš, zaprte biti med službo božjo, se je zavrnil.

Tuje dežele.

Iz Petrograda prihaja vest, da namerava naš cesarjevič popotovati v Turin in obiskati italijanskega kralja Umberta o priliki razstave. Potem bi šel cesarjevič v Rim in obiskal papeža. — Poroštvo za to novico moramo prepustiti petrograškim „Vedomosti“, ki jo prinašajo svojim čitateljem.

Policija je zopet našla v Petrogradu skrivno tiskarno nihilistov. Pri aparatih so prijeli mladega moža, ki je baje dijak univerze. Natančnejših poročil še nimamo.

Za danes je napovedan v Parizu ministerski svet pod predsedništvom Grévyja, v katerem se bode določilo postopanje nasproti predlogom angleške vlade. Francoski kabinet bode sigurno sprejel povabilo k konferenci, ki bode pretresala le denarno stanje egiptovsko.

Čuje se, da bode konferenca obravnavala naslednji dve točki: 1.) Je-li umestno, spremeniti likvidacijski zakon; 2.) kake spremembe naj se na njem napravijo. Vabila so se poslala velevladim, tudi Turčiji. Egiptovska vlada potrebuje vsaj 80 milijonov gld. posojila; ker pa nima garancije, ne more dobiti teh novcev; zato boče konferenca pomagati in za sedaj preklicati amortizacijo državnega dolga: Tudi pri vojaških zadevah bode predlagala večjo štedljivost.

Rimske vesti pravijo, da konferenca nikakor še ni osigurjena. Vlada je vkazala petdnevno karanteno za ladije, ki prijadrajo iz indijskega ali birmanskega morja, ker se baje širi ob bregovih njenih kolera. — Zbornica začne zborovati 1. maja.

tem bodedo skrbeli za tisto oblaževanje, katero nam tako živo priporočas. — Ali jaz se samo bojim, možje, da bode tedaj prepozno! — Če se bodedo še več časa tako vojskovali, slednjič ne bode več kaj oblaževati. Morebiti, da se motim, morebiti, da vse prečrno vidijo moje oči; ali meni se zdi, da se v naših dnevih pri nas vidno znižuje splošno stanje narodne omike. Ta žalostna misel utrjuje se mi bolj in bolj zlasti, ko prebiram naše narodno časništvo. Gospoda, tisto vaše zaničljivo posmehovanje vam nič ne pomaga! Izrekel sem to bridko besedo, in beseda je rečena! — Se vé da, če človek meni, da narodnost je vse, drugo vse nič, on se lahko smeje. Kdor misli, narodnost si ohranimo, če tudi pridemo do tega, da bodedo po vseh štirih lazili in prebivali v brlogih, njemu se bode vso to neumno zdelo. Ali s takimi ljudmi jaz ne govorim; tu bi bilo škoda vsake besede! Pač pa bi se rad obrnil z gorečo besedo do tistih mož, katere je samo strast oslepila, da mahajo kakor besni okrog sebe zoper vsakega, kdor išče po drugi poti, nego oni, zveličanja svojemu narodu. Ne pozabimo nikdar, da je sedanjí boj med brati boj, ne boj zoper tuj na-

Vlada je sklenila, da zasede takoj Thein-guyen v Tonkingu in odposlala je dotične ukaze vrhovnemu poveljniku.

Angleška vlada je definitivno sklenila, pomagati Berberju. Dne 24. aprila je zborovalo egiptovsko ministerstvo pod predsedništvom pokralja. Pečalo se je z vojaškimi razmerami. Ministerski svet je sklenil, da se takoj odpošlje potrebno število vojakov v Zgornji Egipt. Nubar paši se je naročilo, da poroča ta sklep angleški vladi.

Iz **Carigrada** javlja brzjav zopet spremembe v ministerstvu. Raif efendi, nadzornik javnih zgradb, postal je minister javnih del.

Iz **Shanghaija** brzjavijo, da se je princ Kong, prejšnji predsednik državnega sveta kineškega, sam vsmrtil.

Dopisi.

Iz **Ribnice**. (Izv. dop.) Letošnjo pomlad našli so dve podzemeljski jami, jedno na „Friedrichsstein“-u pri Kočevji in drugo pod kolodvorom nabrežinskim; obe ste uže preiskovani in bode v teku leta še natančneje, ter se bode marsikaj interesantnega o njih bralo. Meni naj bode danes dovoljeno slav. čitateljem jednak predmet, ki se v obliži Ribnice nahaja, natančneje opisati in jih na ta naravni čudež opozoriti.

V ta namen hočem Ribniško dolino v nekih potezah naslikati. Ona obsega v naširjem pomenu besede ne samo k občinam Ribnici, Jurjevici in Dolenji vasi pripadajoče vasi in ozemlja, ampak tudi teritorij občin Dane, Sodražice, Sv. Gregor in Sušije; tedaj se razteza med Malo in Veliko Goro in med Boncarjem, Ortenekom in tako zvanim „Schweinsbergom“ ter meri v tej velikosti tri ure hoda dolžine in eno širine. Ako jo iz višine pogledujemo, vidimo sem in tja hribčke, kateri ji sicer njeno jednolično podobo kak maličeno spreminjajo in vidimo veliko se zvijajočih potokov, med kojimi sta Bistrica in Ribnica naj večja; če pa štejemo, koliko žag in mlinskih kamenov gonijo, naštejemo samih žag 39! Ker pa je dolina na vzhodni strani precej nižja in se vse vode tja iztekavajo in ji tam gore odtok zabranjujejo, misli bi si vsak človek, da se bode tukaj enkrat jezero napolnilo. Če množino vode samo slednjih dveh potokov pomladi ali jeseni opazujemo, kadar mogočno sem in tja po polju dere in kar na enkrat podzemeljsko — izgine, bati se mora vsak, da se bodo brezkončni podzemeljski prostori vendar enkrat napolnili ali če vsaj to ne, vsled mnogo žaganja, prsti, kamenja in drugih stvari nekatere podzemeljske luknje, žrela in rupe zamašile ter odtok vodá zabranil. In vendar voda svoja pota že sto in stoletja teče in bode tekla, in težko da bode kedaj mogoče konstatovati, kje zopet na površje pride. Ako se to naravno početje v deževnem času

rod, kateri nas zatira. Borimo se za svoje prepričanje krepko, junaško, a s poštenim orožjem iz oči v oči. Sosebno pa se ogibajmo tistega grdega natolcevanja, katero se tako žalostno širi in šopiri po naših časnikih. Kdor prodaja komur koli svoje prepričanje; kdor je pripravljen pisati za vsakega, da ga le redi, tak človek je vreden zaničevanja, in reči se mu tudi sme v lice, da je lopov. Če pa kdo podpira, zagovarja, brani vladno, ker je prepričan, da je poštena, pravična, da je pravi blagodar deželi, kdo ima pravico dvomiti o poštenosti njegovi, podtikati mu samopašne namere?

Mnogo še imam na srci, mnogo še bilo bi reči o tem predmetu, ali prostor je pri kraji in človek tudi ne more in ne sme vsega javno izreči, kar misli. Kdor pa hoče umeti, kdor zna med vrsticami brati, umel me bode. Obljubil sem zadnjič, da hočem govoriti o slovenskem časništvu; morebiti je kdo pričakoval pikantnih osebnosti, skandala, razvešanja umazanega perila, ta se je motil. Po pravici; čudno bi se meni spodobilo vedenje in dejanje, kakoršno grajam in pobijam pri drugih.

Jos. Stritar.

opazuje, mora se do zaključka priti, da se pod površno zemeljsko odejo velikanski prostori razprostirajo, večji morda, nego si jih celo s fantazijo domišljati zamoremo, da jih tedaj nikako ni mogoče zamašiti.

Če je uže ta naravni prizor važen za kraj, kolikor bolj zanimljive so še le jame, brezdna, žrela in podzemeljske luknje, katere se nahajajo v Mali in Veliki Gori in na te prikazni hočem č. čitatelje posebno opozoriti.

Preidimo v prvo k naj bolj znanemu brezdnu v Mali Gori, nekaj streljajev od cerkve sv. Ane odstranjenemu, k „Žiglavici.“ Ustje njegovo meri nad 16 sežnjem v obsegu in je ovalno. Na višjem kraju je zelo strmo in se brez nevarnosti ne sme blizu iti, na nižjem raste prav tik prepada mogočno bukovo drevo, za katero se vsak oklepuje, kdor hoče v globočino pogledati. Globočino brezdna poskušali so že mnogi meriti na različne načine. A osebno se še nikdar ni upal kak človek v brezdno; to bi morebiti ne bilo posebno nevarno, vsaj je v globočini gotovo dober zrak. Vrgli so goreč snop notri in videli so, da gorí daleč doli s svetlim plamenom. Zato menim, da bi preiskovanje na vrvi ne bilo tolike nevarnosti. Da bi pa tak poskus, izvršen s previdnostjo, natančnostjo in strokovnjaško znanostjo morda lep vspeh imel, da bi se mogoče prostori pokazali, katerim bi se pripravnejši vhod in izhod dobil, svedoč to, da se ropotanje kamenja ali puškin strel v globočini mogočno razlega in da je v Mali Gori še sedem družih brezdnov in množica jam, kateri dajo sklepati na neko votlost vsega hribovja.

Kakor rečeno, to ni jedino brezdno, ki se nahaja pri nas. V Veliki Gori imamo družega še večjega in grozovitejšega, samo da je manj poznan, ker je sredi gozda in v oddaljenem, visokem kraju.

Na vsak način je za turiste in geologe stvar jako zanimiva, in ako bi se na podlagi izkušenih, strokovnjaških načel pričelo preiskavanje teh brezdnov, bi marsikak lep vspeh dosegli za naše kraje.

Omenim naj še neke druge prikazni, ki smo jo v naših podzemeljskih vodah letošnjo pomlad opazovali. Tukajšnji ribiči zasledujejo, da od mnogih rakov, kateri živé v naših vodah, in katerih vrednost je ravno tako visoka, kakor krških, nekateri mrtvi na površji vode plavajo, kar se prejšnja leta v tem času nikdar ni zapazilo. Zaradi tega mnogi sumijo, da so naše vode v podzemeljski zvezi s Krko in drugimi dolenjskimi vodami, da je tedaj tamošnja kužna bolezen nad raki zašla pod zemljo v naše kraje; vendar je o tem mnenje različno in je le govorica brez znanstvenega preiskavanja.

Namen tem vrsticam pa je, pokazati rojakom naravne čudeže in lepote naših krajev, dotične merodajne kroge pa opozoriti, da bi morebiti ne bilo napačno, ko bi se stvar nekoliko pregledala in pristopnejša naredila tujcem. Dolina naša bi imela gotovo dokaj koristi.

Domače stvari.

— (Gosp. podžupan Fr. Fortuna) je izstopil iz mestnega zbora.

— (Premembe v učiteljsstvu.) Gosp. Iv. Šuligoj dobil je učiteljsko službo v Lozicah, na Rako pak pride mestu njega g. Iv. Wresitz, do zdaj učitelj v Št. Juriju.

— (Pekovska zadruga) imela je včeraj popoldne ob 3. uri v magistratni dvorani zborovanje, k kateremu so prišli i pekovski pomočniki. Mojstrov je bilo prisotnih 18, pomočnikov 28. Za vladnega komisarja bil je mestni tržni komisar g. Tome navzoč. Odobrile so se z malimi premembami pravila za zbor pomočnikov, za bolnišnico blagajnico in razsodišče. Ta pravila z uže prej sklenenimi pravili za zadrugo pekovskih mojstrov se predložé vladi v potrjenje, ker se bode potem pekovska zadruga, ki ima zdaj le začasni odbor, definitivno ustanovila.

— (Dirjala po mestu) z vozom je včeraj služkinja necega hišnika na Poljanah okoli vogla pri franciškanskem mostu tako silovito, da so se

ji ljudje komaj izogibali; na voglu Špitalskih ulic pa bi bila kmalu dve osebi povozila, da niste srečno odskočili. Mestna policija bode služkinjo s kaznijo uže poučila, da se tak „šport“ tudi ženskam ne more dovoljevati po ulicah glavnega mesta.

— (Slovensko gledališče.) Jutri v nedeljo predstavljala se bode na korist gospodičen Nigrinove in Zvonarjeve ter gospoda Petriča „Bisernica“, igrokaz s petjem, poslovenjen po Holteijevi *Die Perlenschnur*. Predstava je v prid jako nadarjenim in spretnim igralnim močem našega odra in tedaj priporočamo svojim čitateljem, naj z obilnim obiskom podpirajo našo mlado dramatiko.

— (Vtonil) je dne 23. t. m. sedemletni sinko kočarja Matije Schera iz Ilirske Bistrice. Ljudje so zapazili še le čez pol ure dečka v vodi; se vé da je bilo uže prepozno in potegnili so mrtvega na suho.

— (Požarna kronika.) Dne 9. aprila je pogorela hiša Ivana Milanoviča v Zavodah. Škode je 200 do 300 gold. Lastnik je zavarovan za 600 gold.

— (Pretepi.) Dne 14. t. m. pili so kmetski fantje v gostilni Jurija Lampeta v Črnem Vrh-u. Kmalu je nastal prepir in neko France Rupnik je posegel po nož. Ž njim je ranil več svojih tovarišev, posebno pa Franca Čika. Prepir je zavrišal zaradi neke navidezne krivice, katero so baje tovariši prizadeli Fr. Rupniku. — Te dni so se preteпали tudi v neki gostilni v Brodu kmetski fantje med seboj. Posebno neko Jaka Mežé je rojil, kolikor so mu pripustile slabe njegove moči. Sam kreg mu je bil premalo, zato je popadel liter, stoječ na mizi, pa ga je razbil hlapcu Jakobu Novaku na glavi. Gostilničarju se je smilila razbita posoda in sit je bil vpitja. Zato se je zarežal nad razgrajajočim Mezetom, da naj bode miren. Za plačilo mu je poslednji založil krepko zaušnico in hotel še marsikaj pridejati miruljubivemu možu, ki ga je opominjal. K sreči je prišla patrolja in prišla suroveža. V zaporu v Logatci so mu potem dali priliko, hladiti vroče čute. — Dne 22 t. m. na večer šla sta posestnik Ivan Modic in kmetski fant Ivan Anzeljc pijana domov iz Nove Vasi v Velike Bloke. Na poti sta srečala posestnika Toneta Zakrajšeka in kmetskega fanta Andreja Bečaja. Greh bi se bilo zdelo pijancema, ko bi jih bila pri miru pustila — naravno je torej, da sta jih začela dražiti in z dežniki drezati. Konec te zabave je bil občen pretep in vsakdo je nekaj vjel, posebno pa Ivan Anzeljc, ki leži sedaj težko poškodovan z obvezano glavo v postelji in njegov kamerad Ivan Modic, ki ima tudi tri rane na glavi. Ostala dva imata za spomin le nekaj prask in plavih lis na koži.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Bukarešt, 26. aprila. Cesarjevič in presvetla njegova soproga sta dospela sém po jednourni zamudi ob 8. uri zvečer. Kraljev par se je peljal gostom nasproti do polovice poti v Giurgevo. Na kolodvoru, okrašenim s zastavami in čarobno razsvetljenim, čakali so uradno povabljeni gostje in deputacija avstrijsko-ogerske nasebine. Kolodvor je obdajala silna množica národa. Ko se je pripeljal vlak, zagrmeli so topovi in igrala se je avstrijska himna. Dostojanstveniki so se predstavili; cesarjevič je ogledal nastavljenе garde. Soproge dostojanstvenikov podale so cesaričinji krasen šopek. Kralj je imel avstrijsko uniformo. Ceste so ozaljšane z zastavami in krasno razsvetljene. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo goste, ki so se v gala-vozovih peljali v palačo; tu je deset vojaških godb in 150 tamborjev izvršilo *Zapfenstreich* z bakljami. Narod je burno pozdravljal veličanstva in cesarjeviča, ko so stopili na balkon. Godbe so svirale avstrijsko himno in belgijsko *Brabançonne*.

„Polit. Corr.“ javlja iz Ruščuka: Pri obedu je napil bulgarski knez na avstrijski cesarski par, na cesarjeviča in njegovo soprogo. Rudolf je odpil na zdravje kneza Aleksandra in bulgarskega národa. Pri slovesu v Giurgevem sta se knez in cesarjevič objela ter poljubila.

Berolin, 25. aprila. Kancelar in državni tajnik Hatzfeld morata vsled prehlata

jenja biti v sobi, kjer opravljata svoje posle. Državni podtajnik Busch je prošil iz zdravstvenih ozirov za odpust.

London, 25. aprila. Gladstone je izjavil v spodnji zbornici, da vlada pripoznava dolžnost, rešiti Gordona in da je pripravljena to storiti, ako se bode potreba pokazala. — Ta izjava se tolmači tako, da bode vlada odposlala egiptovsko ekspedicijo v Sudan, če bode sila. „Standard“ poroča, da se sedaj vlada dogovarja z Egiptom, hoče li samo angleške, ali pa zraven tudi indijske vojake poslati v Sudan.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 26. aprila.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80. —
„ „ „ srebro	81.15
Zlata renta	100.95
5% avstr. renta	95.65
Delnice narodne banke	851. —
Kreditne delnice	320.50
London 10 lir sterling	121.35
20 frankovec	9.63
Cekini c. kr.	5.72
100 drž. mark	59.35

Podpisani usoja si priporočati

zalogo bruseljskih klobukov in drugih stvari p. n. občinstvu; vsakovrstne klobuke

za gospode

posebno pa: **suknene klobuke** (Lodenhüte) v raznih barvah, kakor svetlo- ali temnorjave, svetlo- ali temnosive, svetlo- ali temnozeleni itd., po 2 gl. 20 kr.; **trde klobuke**, najnovejši izdelek, rjave ali črne, dobro blago, po 1 gl. 80 kr., najboljše po 2 gl. 20 kr.; **svilnate cilindre**, najfinejša roba in najlepši izdelek, po 4 gl. 50 kr.; **klobuke za dečke** po 1 gl. do 1 gl. 50 kr.; dalje

srajce za gospode,
spodnje hlače, vratnike, kravate
itd. itd. (4) 11

Naročbe z dežele izvršujejo se točno in vestno poštanim povzetjem.

Odličnim spoštovanjem

Ivan Soklič

v Ljubljani, Gledališke ulice šte. 6.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, prilepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.

(28) 1

(24) 26-6

A. Mayer-jeva

trgovina

piva v steklenicah

v Ljubljani

priporočila

carsko in izvožno marceno pivo

v zabojčkih po 25 ali 50 steklenic.

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Uradni glasnik

z dne 26. aprila.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri okr. sodnji v Kočevji za davkarsko občino Stare Freže; poizvedbe v dan 12. maja t. l.

Deposita: Pri c. kr. davkarskem uradu v Škofji Loki so shranjeni več nego 30 let razne denarne svote pod imeni: Anton Ažbe, dediči, Bartel Benedik, Fran Lusner, Matija Piskur, Dominik Plautz, Valentin Bogataj. Lastniki naj se prijavijo tekom 1 leta, 6 tednov in 3 dnij, po tej dobi dotične svote propadejo državni blaginici v korist.

Ėks. javne dražbe: V Škofji Loki posestvo Matevža Lukančiča iz Škofje Loke (1050 gold.) dne 23. maja, 24. in 25. junija. — V Logatcu posestvo Jan. Sporembke iz Logatca (1055 gold.) dne 31. maja, 3. julija in 2. avgusta; posestvo Fr. Kovšce iz Dolenje Vasi (1215 gold.) dne 31. maja, 3. julija in 2. avgusta. — V Novem Mestu zemljišče Janeza Pene-ta iz St. Jurija (140 gold.) dne 28. maja, 26. junija in 30. jul.

Tujci.

Dne 24. aprila.

Pri Maliči: Hass, Stern, Nehab, Esinger, Berta, Berger, Frankl, Grimsteidl, potovalci, z Dunaja. — Baron Mladota s soprogo iz Češke. — pl. Waldheim, c. kr. nadinženjer, in Schweinbach, zasebnik, iz Solnograda. — Urbantschitsch, graščak, in soproga iz Polh. Gradca.

Pri Slonn: Soukup in Schindler, potovalca, z Dunaja. — Lukschik, potovalec, iz Brna. — Oklavi, zasebnica, iz Regio. — Fedra, c. kr. major, iz Trsta. — Kardoš, potovalec, iz Siófoka.

Pri Južnem kolodvoru: Schuko iz Moravske. — Sit-tig, civil. zemljemerec, iz Radovljice. — Wetz, restavratör, iz Krškega. — Altmann iz Ljubljane.

Umrli so:

Dne 25. aprila. Henrijeta Schantel, hišna posestnica, 58 l., Na Bregu št. 16, možjansko otrpnenje.

V bolnici:

Dne 23. aprila. Matija Rupnik, delavec, 38 l., možjansko otrpnenje.

Dne 24. aprila. Janez Friškovec, delavec, 42 l., tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
26. aprila	7. zjutraj	724.01	+ 8.8	szp. sl.	obl.	22.9
	2. pop.	724.07	+ 10.3	„	„	dež
	9. zvečer	724.71	+ 8.2	„	„	

J. pl. Trnkóczy, lekar pri „pri zlatem samorogu“ priporoča in razpošilja s poštanim povzetjem

Marijacejske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: **mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, kró v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.** — 1 Sklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl. **Svarilo!** Opozarjamo, da se tiste **istinite Marijacejske kapljice** dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Brez te **varstvene znamke**, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot **ponarejeno**.

Šchutzmarke.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper **protin** ter **revmatizem**, **trganje po udih**, **bolečine v križu** ter **živcih**, **oteklino**, **otrpnele ude** in **kite** itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**ovetu zoper trganje po dr. Maliču**“ s **zraven stoječim znamenjem**; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

(6) 12-9

Gospodu **pl. Trnkóczy-ju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinske bolezn** na nogi **silno trpeli** in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čimdalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš **dr. Maličev protinski ovet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vspeh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem **priznavam torej dr. Maličev protinski ovet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezni **priporočam**. Vašej blagorodnosti pa izrekam **najprisernejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmariji pri Celji.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno

olje

najboljše vrste, izborno zoper **bramore**, **pljučnico**, **kožne izpustke** in **bezgavne otekline**. 1 steklenica 60 kr.

Salicilna ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih; udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr. jeden zavoj s 6. škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se tekoj v lekarni pri „**Samorogu**“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Tiskata in zalágata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.